

Inmiddels 10,5 jaar oude Kian-dochter beste jonge koe in 2013

Bontje 138 presteert beter dan ooit tevoren

Bontje 138 is niet alleen uiterst functioneel, ze werd door de inspecteur in 2014 ook beloond met de excellentstatus. Voor de onderdelen frame, type, uier, benen en algemeen voorkomen, kreeg ze respectievelijk 89, 91, 87, 92 en 90 punten.

Leeftijd	Dagen	Kg melk	% vet	% eiwit	LW
1.10	409	8783	4,54	4,00	112
3.00	287	6537	4,79	4,07	93
3.11	297	10519	4,88	3,79	118
4.11	318	10654	4,77	3,72	108
6.00	371	12201	4,57	3,66	100
7.02	336	11450	4,74	3,66	105
8.02	406	11898	4,65	3,80	98
9.05	394	13687	4,66	3,75	124
Totaal	2818	85729	4,69	3,78	107

De voortschrijdende levensproductie van Bontje 138.

De Paarlberg 414 (Red Torpedo x Kian) is het jongste kalf van Bontje 138. Hij doet inmiddels dienst als dekstier op het bedrijf.

Bij de meest recente Beste Boerenkoe-competitie in 2013 ging de hoofdprijs in de categorie jong naar Bontje 138 (Kian x Stadel) van de familie Ruijter uit Warmenhuizen. Ze blijkt er een ware voorbeeldkoe en zorgde zonder ooit te zijn gespoeld al voor talrijke nakomelingen.

Twaalf koeien liepen er in de finale van de Koeverkiezing – inmiddels omgedoopt tot De Beste Boerenkoe – in oktober 2013 op de Fokveedag Boerenlandfeest in Hoornaar. Twaalf koeien verdeeld over twee categorieën, jong en oud, waarbij de koeien uit de categorie jong toch ook al minimaal drie lactaties hadden afgesloten. Lord Lily-dochter Geertje 422 van de familie Schouten uit Midwoud won de categorie oud en het overall kampioenschap. In de categorie jong zegevierde de eveneens uit Noord-Holland afkomstige Bontje 138 (Kian x Stadel) van Ariën en Petra Ruijter-Verhoef uit Warmenhuizen. Ruim 2,5 jaar later blijkt het met de koe nog altijd goed te gaan. Ze realiseert een hogere lactatiewaarde dan ooit tevoren en kreeg bovendien de excellentstatus toebedeeld. Ook zorgde ze via natuurlijke dracht al voor een indrukwekkend aantal nakomelingen. „Kom anders eens langs“, aldus een enthousiaste Ariën Ruijter aan de telefoon.

Geen slijtage

Enkele dagen later staan er zeven koeien opgesteld aan het voerhek. Ariën en Petra hebben naast Bontje 138 ook al haar vrouwelijke nakomelingen voor de gelegenheid binnengehouden, waarbij de stammoeder met haar bijzondere aftekening op de kop overigens meteen opvalt. En aan de overkant van de voergang loopt bij de droge koeien nog een dochter van Bontje. De inmiddels 10,5 jaar oude Bontje 138 blaakt nog altijd van gezondheid, de sleet zit er duidelijk nog niet op. In haar huidige lactatie produceerde ze tot dusver 13.687 kilo melk met 4,66 procent vet en 3,75 procent eiwit in 394 dagen, goed voor een lactatiewaarde van 124, de hoogste in

haar carrière. Niet dat ze een slow starter was overigens. Ze kalde voor het eerst op precies één jaar en tien maanden en realiseerde als vaars een lactatiewaarde van 112. Petra gaf Bontje destijds op voor de Koeverkiezing met de motivatie dat ze nog nooit een verhoogd celgetal had gehad, nooit kreupel was geweest, hoge gehalten had, drachtig was van haar zevende kalf en daarbij een gemiddelde tussenkalf tijd van 387 dagen realiseerde. Inmiddels is die tussenkalf tijd iets opgelopen en is Bontje drachtig van haar negende kalf. Ook heeft ze een aantal keren een verhoogd celgetal gehad, maar is het inmiddels weer laag. Bij de laatste vijf melkcontroles was het beneden de 50. Petra schrijft de celgetalproblemen toe aan haar deelname aan de Landbouwwshow in Opmeer in augustus 2014, toen het heet was. Daar heeft ze twee keer deelgenomen en was haar beste resultaat de vierde plaats in de kampioenskeuring.

Dochters

Aan het voerhek staan dochters, kleindochters en een achterkleindochter van Bontje 138. De oudste is Bontjes tweede kalf (haar eerste kalf, een stierkalf, werd niet aangehouden), de 7,5 jaar oude Dominator-dochter Bontje 145 (AV 89). Bontjes derde kalf was de inmiddels afgevoerde Bontje 147 (AV 84), dochter van eigen stier De Paarlberg 390 (Lucky Mike x Dutch Boy) en het vierde Classic-dochter Bontje 152 (AV 85). De vijfde dracht van Bontje 138 resulteerde in dekstier De Paarlberg 404 (v. Pleasure) en de zesde in Bontje 158 (AV 84), een volle zus van Bontje 152. Het zevende kalf is de huidige melkvaars Bontje 162 (v. Aram), die met een dagproductie van 36 kilo melk goed is gestart en het achtste de dekstier De

Paarlberg 414 (v. Red Torpedo). De eerste vaars is inmiddels drachtig geconstateerd van hem. Bontje 138 is inmiddels voor de negende keer drachtig en ditmaal van de eigen stier De Paarlberg 412 (Shot Al x Cricket). Het viertal dochters van Bontje 138 wordt aangevuld met de met 88 punten ingeschreven kleindochter Bontje 154 (Pleasure x Dominator) en achterkleindochter Bontje 163 (Camion x Pleasure). De Burnstyn-dochter van Bontje 152 completeert het achtal. Behalve fraai omschrijft Petra de dieren als probleemloos en goed productief, waarbij vooral het hoge eiwitpercentage opvalt.

Mannelijke lijn

Bontje 138 heeft niet alleen via de vrouwelijke lijn voor nageslacht gezorgd. Ruijter melkt ►

Bontje 138 met haar vrouwelijke nageslacht. Links achterkleindochter Bontje 163 (Camion x Pleasure) en daarnaast haar grootmoeder Bontje 145 (v. Dominator). Bontje 145 is de oudste dochter van Bontje 138.

De koeien worden gehuisvest in een 1+3-rijige stal. Ze liggen er op matrassen die met de Bobman worden ingestrooid met koolzaadstro. Ook wordt er regelmatig kalk in de boxen gestrooid.

De koeien worden gemolken in een 2 x 12 stands zij-aan-zij Hudonk-melkstal van BouMatic.

de eerste verse vaarzen van haar Pleasure-zoon De Paarlberg 404 – „Het lijkt goed“, aldus Petra – en heeft er verder pinken van. Maar de stier deed ook veelvuldig dekdiens op het bedrijf van Ariëns neven Ard en Kees Ruijter in Spanbroek.

„De moeder is een heel beste koe en ik was eigenlijk wel wat weg van de stier“, reageert Kees Ruijter desgevraagd. De Spanbroekse veehouders hebben maar liefst veertig nakomelingen, kalveren en pinken, van De Paarlberg 404 op hun bedrijf. „Het zijn goed ontwikkelde dieren, breed met een flinke middenhand. De stier had ook een aAa-code van 465 of iets van die geest, rond in elk geval. Het was een mooie, brede en ook lange, donkerrode stier. Maar hij is inmiddels weg, hij werd te zwaar om er nog mee te dekken“, aldus Kees Ruijter.

Terug naar Warmenhuizen. Daar krijgen niet alleen rechtstreekse zonen, maar ook kleinzonen van Bontje 138 kansen als dekstier. Er zijn talrijke nakomelingen van De Paarlberg 407 (Classic x Dominator) in de pinkenleeftijd en De Paarlberg 410 (Camion x Dominator) is in de omgeving als dekstier verkocht. Overigens hebben de prestaties van Bontje 138 en haar nageslacht tot dusver niet tot KI-interesse geleid, wellicht dat haar weinig outcross bloedvoering Kian x Stadel daar debet aan is. Hoewel de haarkleur van Bontje 138 en haar

nageslacht anders doet vermoeden, is de koe afkomstig uit een oude zwartbonte koestam en luidt de afstamming Kian x Stadel x Slogan x Jabot x Aerostar x PS Bert x Vic x Woudhoeve 441 x Pan 55 x Keimpe. Dat Petra bewust ook enkele generaties uit het Fries-Hollandse tijdperk op papier heeft gezet, is omdat Ariëns vader Nic vroeger flink actief was in de FH-stierenfokkerij. In de jaren '70 gingen er diverse De Paarlberg-stieren naar de KI. De inmiddels 69-jarige veehouder maakt nog volop deel uit van De Paarlberg Melkvee BV en herinnert zich dat de Bontjes oorspronkelijk bij zijn schoonvader vandaan kwamen.

Splitsing

Nic en zijn broer boerden voorheen samen in het dorp, maar besloten hun bedrijf op te splitsen. Zo kwamen ze in 1993 op de huidige locatie terecht, waar eerder neven van de Ruijters boerden zonder opvolger. „Een ervan leeft nog. Hij is inmiddels 89 en komt nog geregeld langs“, aldus Ariëns. Na de verhuizing molk de familie nog korte tijd in de oude stal, om vervolgens een nieuwe te bouwen. De nieuwe stal is in 2008 en in 2010 verlengd, beide keren met zo'n 35 meter. De veestapel groeide van 140 koeien tot 230 koeien nu. De familie investeerde veel in quotum en heeft met het einde van de quotering in zicht niet

nog extra stappen gezet. Nic, Ariëns en Petra gaan naar eigen zeggen voor een bedrijfsvoering zonder poespas en telen alleen gras. „We hebben in het verleden veel grond voor de bollenteelt verhuurd, maar daar gaat de grond van achteruit. En door alleen gras te verbouwen, creëren we weer wat rust in de bodem“, verklaart Ariëns. Het bedrijf ligt in een gebied met veel akkerbouw, er worden bijvoorbeeld ook veel kolen geteeld. „Het is heel kalirijke grond, waardoor we de koeien magnesium moeten bijvoeren.“ Ruijter heeft 120 hectare zware en wat lichtere kleigrond in gebruik, waarvan 35 hectare huiskavel en de rest binnen een afstand van drie kilometer ligt. Om het rantsoen te completeren koopt hij wat maïs aan. Het totale ruwvoerbestand bestaat daardoor uit driekwart graskuil en een kwart maïs, aangevuld met bierbostel, een beetje hooi en in de winter soms soja. Daarnaast krijgen de koeien één soort krachtvoer via krachtvoerautomaten verstrekt en nog twee kilo eiwitrijke brok in de 2 x 12 stands zij-aan-zij Hudonk-melkstal van BouMatic.

Voeren uitbesteed

Ariëns en Petra besteden het voeren sinds zes jaar uit aan loonvoerb企业 Smit uit Wognum (voorheen loonbedrijf Noord-Holland-Noord).

Bedrijfsgegevens

Ariëns Ruijter (39) vormt samen met zijn vader Nic (69) De Paarlberg Melkvee BV in het Noord-Hollandse Warmenhuizen. Ariëns is getrouwd met Petra Ruijter-Verhoef (35). Ze hebben drie kinderen, Marit (4), Jorrit (3) en baby Ruben. De stalnaam De Paarlberg komt van een architect die al voor de oorlog de boerderij voor Ariëns opa ontwierp en daar geen geld voor hoefde te hebben, als zijn naam er maar op kwam.

De Ruijters melken 230 koeien die een rollend jaargemiddelde realiseren van 9.387 kilo melk met 4,40 procent vet en 3,48 procent eiwit. Het bedrijfscegetal bedroeg het afgelopen jaar gemiddeld 80, waarbij slechts een kwart van

de koeien met antibiotica wordt drooggezet. Het celgetal en ook het eiwitpercentage zijn belangrijk in het fokkerijbeleid, waarbij paringen met behulp van het aAa-systeem worden gemaakt. Stieren die gebruikt worden, zijn bijvoorbeeld Colorado, Twist, Iceman, Juggernaut en Ganador. „We gebruiken ook genomicsstieren, maar zoeken ze dan wel echt uit“, aldus Petra. Ook wordt er wel gebruik gemaakt van eigen stieren. Op jaarbasis worden er twee à drie stieren aangehouden voor de dekdiens. En in de van oorsprong zwartbonte veestapel verschijnen steeds meer roodbonte dieren. „Ik insemineer en vind roodbont wel leuk“, lacht Petra.

Hoewel er wel steeds meer roodbont voorkomt, is de veestapel toch nog overwegend zwartbont.

De kalveren worden gehuisvest in de oude koeienstal, waarvan de bovenbouw enkele jaren geleden is vernieuwd.

„We hadden een voerdoseerwagen, maar we waren steeds langer bezig met voeren. Vandaar dat we deze keuze hebben gemaakt. We waren een van de eersten in de omgeving”, aldus Petra. Ze geeft aan dat de loonvoerder elke dag 140 kilometer rijdt. Een indrukwekkende afstand die meteen de vraag oproept of de werkwijze betrouwbaar genoeg is. Het blijkt echter geen issue. „In die zes jaar heeft de loonvoerder nog nooit verstek laten gaan. Zeven dagen per week wordt er rond acht uur, kwart over acht 's ochtends gevoerd. En dat is fijn, want als wij het melken klaar hebben, is er ook meteen gevoerd.”

Petra geeft aan dat ze het rantsoen op elk moment op de computer kunnen aanpassen, waarna het automatisch en direct door de loonvoerder wordt overgenomen. Wel noemen ze het uitbesteden van het voeren met 1,70 euro per minuut een relatief dure optie. De loonvoerder voert de koeien van Ruijter jaarrond één keer per dag. In de zomer krijgen de koeien 's nachts op stal een gemengd rantsoen en worden ze overdag geweid.

Alles in één groep

Alle melkgevende koeien op het bedrijf lopen in één koppel en worden dus ook in één koppel geweid. De omvang van de koppel is daarbij volgens Petra geen moeilijkheid,

omdat er veel grond rondom de stal ligt. De Ruijters blijken fervente weiders. „We hebben dan ook nooit spijt gehad van ons lidmaatschap van Cono, weidegang deden we al en drie workshops in een jaar zijn goed te doen”, aldus Petra. „En natuurlijk zijn we blij met de relatief goede melkprijs van 28 cent die ze momenteel betalen.”

Hoewel ze de 230 koeien goed in één koppel kunnen houden, blijkt verdere groei geen doel op zich. „We hebben de stal vol en dan zou je meer met vreemd personeel moeten werken, terwijl we het juist graag een familiebedrijf willen houden.” Ook een verhoging van de productie per koe blijkt geen doel op zich. „We hoeven geen heel hoge vaarzenlijsten. We hebben liever een dier dat elk jaar beter wordt, zoals Bontje”, aldus Petra.

Eiwit en celgetal

Het fokbeleid blijkt dan ook gericht op probleemloze dieren. „We willen geen eiwitverlagers gebruiken, we letten al jaren sterk op celgetal en op goede benen en willen ook geen extreme stieren gebruiken”, aldus Petra, die net als haar schoonvader veel aardigheid aan fokkerij heeft. Ook Ariën laat de fokkerij niet onberoerd, maar hij is volgens zijn vrouw meer allround. „We leveren aan Cono en dat is een kaasfabriek en dus is het

eiwit belangrijk”, verklaart ze.

De sterke fokkerijfocus op celgetal heeft het bedrijf ook geen windeieren gelegd. Het gemiddelde celgetal over het afgelopen jaar bedroeg 80, terwijl driekwart van de koeien met alleen OrbeSeal wordt drooggezet. Koeien fokken voor keuringen noemt Petra geen doel op zich, al zegt ze fokvedagen wel heel leuk te vinden. „Maar deelname is wel anders dan voorheen. Je kunt niet meer zomaar een koe uit de stal trekken.”

Intelligent

Sinds een jaar wordt op De Paarlberg met het aAa-systeem gewerkt, waarbij Petra, die insemineert, sterk op de codes zegt te letten. „De reden is dat we wat meer balans in de koeien willen hebben. De hedendaagse fokkerij is puur gericht op het allerhoogste. Het levert vooral hoge en smalle koeien en wij hebben ze liever wat breder, omdat we denken dat die ouder worden. De Kian (Bontje 138, red.) is bijvoorbeeld super in balans, ze heeft een goede klauwverdeling en de koe blijft lopen”, stelt Petra. „Ze mankeert nooit wat en ze is ook intelligent. Ze gaat bijvoorbeeld in het verste stukje van het voerhek staan, direct naast het strohok, zodat ze ook mee kan eten van het hooi wat daar ligt. Het is gewoon een bijzondere koe.” ■

De loonvoerder voert de koeien eens per dag, waarbij ze een gemengd rantsoen verstrekken krijgen van driekwart graskuil en een kwart maïs, aangevuld met bierbostel, een beetje hooi en in de winter soms soja. Via krachtvoerautomaten en in de melkstal krijgen de koeien daarnaast twee soorten brok verstrekt. Ruijter beschikt over een grondareaal van 120 hectare, waarvan de huiskavel 35 hectare beslaat en de rest binnen een afstand van drie kilometer ligt. Op het land wordt alleen gras geteeld, de benodigde maïs wordt aangekocht. Ariën heeft enkele machines samen met zijn neef – de zoon van de oom met wie zijn vader ooit samen boerde – in eigendom en doet het meeste landwerk zelf.

